

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
LsN Liisa Leppävirta

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

15.5.2025

HE 34/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikon asiasta.

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esityksen luonnoksesta lausunnon esityksen valmisteluvaiheessa. Oikeusministeriö kiinnitti lausuntokierroksella huomiota lakiin lisättäväksi ehdotettavaan 7 b §:ään, joka koskee Yleisradion toiminnan ja talouden avoimuutta. Pykälän mukaan yhtiön on edistettävä taloutensa ja toimintansa avoimuutta. Pykälään ei ole tehty muutoksia jatkovalmistelussa.

Oikeusministeriö toteaa, että säännös jää hyvin väljäksi, tulkinnallisesti avoimeksi ja näin ollen heikoksi velvoittavuudessaan. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että perustuslakivaliokuntakin on katsonut, että yleensä ei ole soveliasta hyväksyä lain tai minäkään muunkaan säädöksen muodossa oikeudelliselta velvoittavuudeltaan heikkoja tai velvoittavuutta kokonaan vailla olevia yleisiä säännöksiä” (PeVL 37/2006 vp).

Pykälässä säädettäisiin yleisestä avoimuuden edistämismääräyksestä, mutta sen konkreettinen sisältö jää hyvin tulkinnanvaraiseksi. Pykälän perusteluissa on todettu seuraavasti: ”Avoimuusvelvoitteen myötä yhtiön toiminnasta ja varojen käytöstä olisi saatavilla tietoa monipuolisesti ja yksityiskohtaisesti. Kuluttajien ja sidosryhmien mahdollisuudet arvioida Yleisradion resurssien käyttöä paranisivat yhtiön toiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisääntymisen myötä.” Perusteluiden mukainen tavoite asettuu kyseenalaiseksi, koska säännöksen sanamuoto jättää käytännössä yhtiölle avoimen harkintavallan siitä, miten se avoimuutta edistäisi. Toisaalta perusteluissa todetaan, että ”Tiedot tulisi julkaista helposti vastaanottajien saataville, kuten esimerkiksi Yleisradion verkkosivuilla”. Tämä velvoite julkaista tietoja yleisessä tietoverkossa ei kuitenkaan ilmene säännöksestä. Perusteluissa todetaan niin ikään: ”Tietoja, joita säännöksellä ei velvoitettaisi avaamaan ja julkaisemaan, olisivat esimerkiksi Yleisradion journalistiseen sisältötuotantoon liittyvät asiakirjat.” Tämäkään ei ilmene säännöksestä. Vaikuttaisi siltä, että velvoitteen sisältö ja sen rajat määrittyvät pitkälti perusteluissa velvoitteesta ja sen rajauksista esitetyn perusteella.

Esityksessä ehdotetun säännöksen avoimuus ja epämääräisyys aiheuttanee soveltamisongelmia myös esityksessä ehdotetun 6 §:n 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 8 kohdan osalta. Kyseisessä kohdassa Yleisradion hallintoneuvoston tehtäväksi säädettäisiin valvoa, että julkisen palvelun toteuttamiseen osoitetut varat käytetään avoimesti ja

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

tehokkaasti. Perustelujen mukaan hallintoneuvoston valvontatehtävä liittyy erityisesti uuden 7 b §:n mukaisen Yleisradion talouden ja toiminnan avoimuuden edistämismääräyksen valvomiseen. Kun avoimuusvelvoite itsessään jää laissa hyvin avoimeksi ja epä-määräiseksi, asettuu myös tällaisen sisällöltään avoimeksi jäävän edistämismääräyksen noudattamisen valvonnan tehokkuus kyseenalaiseksi. Huomio kiinnittyy myös siihen, että hallintoneuvoston valvontatehtävän kohteena on se, että julkisen palvelun toteuttamiseen osoitetut varat käytetään avoimesti ja tehokkaasti. Avoimuusvelvoite taas itsessään ei pitäisi sisällään sitä, että tulisi edistää talouden ja toiminnan tehokkuutta.